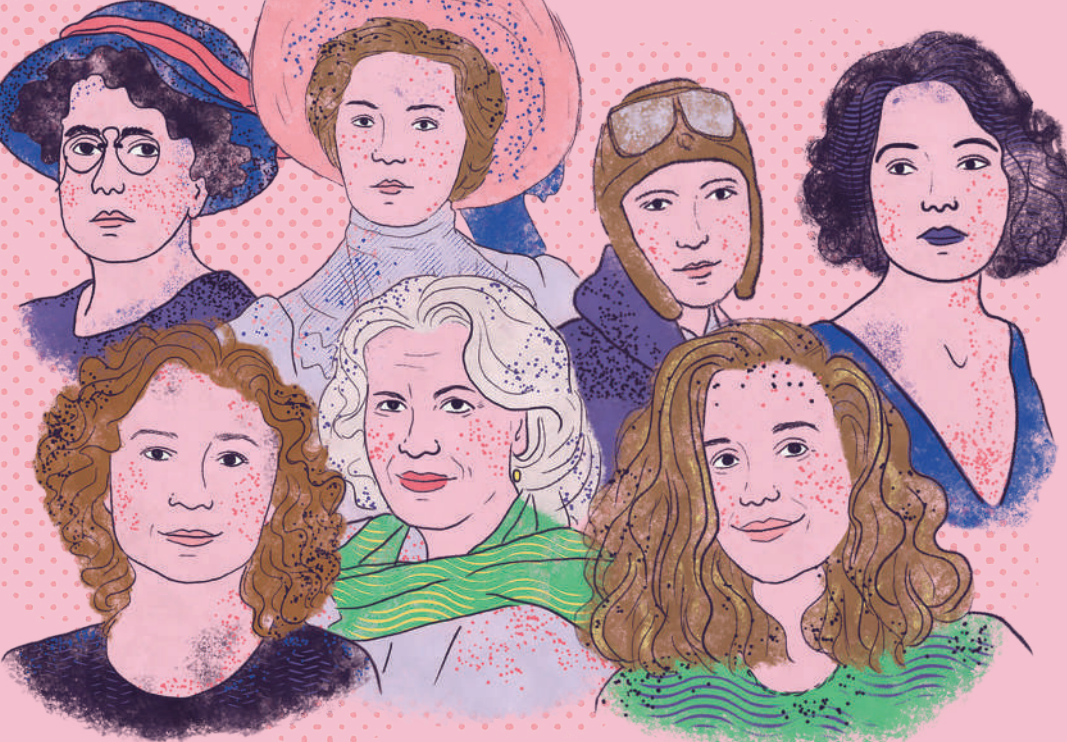

Cherchez la femme: KAUNO MOTERŲ ISTORIJS

1 ADELĖ NEZABITAUSKAITĖ-GALAUNIENĖ (1895–1962)

A. ir P. Galaunių namai-muzejus, Vydūno al. 2

Ši moteris – pirmoji Lietuvos Violeta, dainavusi „Traviatoje“ dar 1920 metais, o per 11 metų Valstybės teatre suvaidinusi per 1200 spektaklių. Do studijų Maskvoje į tėviškę grįžusi lietuvaitė ištėkėjo už būsimajo pirmojo Čiurlionio muziejaus direktoriaus Pauliaus Galaunės. Įsikūrusi Arno Funko projektuotame name Ažuolyno pašonėje, šeima čia priimdavo visuomenės elitą, kuriam dainuodavo pati primadona. Galaunienė užsiėmė ir visuomenine veikla, o po karo atsidėjo pedagoginiam darbui.

2 ANTANINA LIORENTAITĖ (1906–2003)

S. Dariaus ir S. Girėno aerodromas, Veiverių g. 132

Susipažinkite – pirmoji Lietuvos moteris lakūnė ir apskritai pirmoji parashutininkė! Rašoma, kad į aviaciją ją paviliojo brolis Jonas, o i Lietuvos aeroklubą, kuriame treniravosi naktimis, Antonina įstojo dirbdama telefoniste. 1935 m. buvo įtraukta į ypą aukštos kvalifikacijos lakūnų eskadrilę, tinkama skraidyti karo sąlygomis. Dalis moters šeimos ištremta į Sibirą, o ji išvyko į JAV ir apsisisto Čikagoje. Tiesa, ten pakilti į dangų jai nebebuvo lemta.

3 DANUTĖ MARIJA NASVYTYTĖ (1916–1983)

Kauno Jono Jablonskio gimnazija, Aušros g. 3

Išraiškos šokio pradininkė Lietuvoje šią naująvę paršivėžė iš Berlyno, kur 1939 m. baigė J. Klamt išraiškos šokio mokyklą. Kaune, tuometinėje Jono Jablonskio pradžios mokykloje, iki karo spėjo įsteigti Ritminės gimnastikos ir išraiškos šokio studiją, kurią lankė apie 200 mokinių. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, vėliau persikėlė į Australiją. Išraiškos šokio tradicijas Lietuvoje tęsė jos mokinės Kira Katerina Daujotaitė ir Lidija Motiejūnaitė.

4 ELENA JACKEVIČAITĖ (1891–1977)

Kauno apylinkės teismas, Laisvės al. 103

Šiandien motersy teisėjso nieko nestebina, bet kažkuri juk turėjo būti pirmą. 1922 m. ja tapo Elena Jackevičaitė. Rasioma, kad ši drąsi, savimi pasitikinti teisininkė prisidėjo prie kitų moterų teisinio išsilavinimo, galimybės užimti aukštus postus valstybės tarnybose. Teisėja buvo ir Lietuvos moterų tarybos organizacinio komiteto narė, dalyvavo Lietuvos abolicionistų draugijos veikloje, pasisakė prieš ištėkėjusių moterų teisinį varžymą.

5 ELENA KUBILIŪNAITĖ-GARBAČIAUSKIENĖ (1900–1996)

Vytauto parkas

Nors ši moteris sulaukė atkurtos Lietuvos nepriklausomybės, bet tinkamo įvertinimo – ne. Elena Kubiliūnaitė-Garbačiauskienė buvo viena ryškiausių moterų sporto pradininkių Lietuvoje. Ji dirbo švietimo ministerijoje ir, pastebėjusi, kad jaunimui trūkstą fizinio aktyvumo, siekė tai ištaisyti. Labai svarbu – ne vyrukai, o motersy pirmosios Lietuvoje pradžėjo žaisti krepšinį, l aikštelę Vytauto parke ja subūrė E. Kubiliūnaitė-Garbačiauskienė, apie krepšinį sužinojusi iš Rygos futbolo komandos narių. Be kitų nuopelnų, ji įvertė krepšinio taisykles į lietuvių kalbą.

6 EMMA GOLDMAN (1869–1940)

Socialinis centras „Emma“, K. Donelaičio g. 41

Viena ryškiausių XIX a. politinių aktyviščių, anarchistė, rašytoja į JAV iš Kauno išvyko būdama vos 16-os. Apie jos vaikystę ir paauglystę Lietuvoje žinoma nedaug, vis dėlto istorinės figūros atminimas – gyvas. Tai įrodo 2016 m. viename A. Mickevičiaus gatvės medinukų įsteigtas nepriklausomos socialinis centras „Emma“, organizuojantis paskaitas, seminarus, vakarėlius ir kitus susibūrimus.

7 FELICIJA BORTKEVIČIENĖ (1873–1945)

Gedimino g. 44

Leidėja, knygnešė, politikė, masonė ir labdarė – tikrai ne kiekvienas tiek spėtų per gyvenimą nuveikti. O ar žinojote, kad F. Bortkevičienė galėjo tapti ir prezidentė? Nuosirdžia demokratė ši moteris, vadovavusi spaustuvei „Varpas“ Istorikame gatvėje, buvo iki pat mirties, o istorikai sako, kad vadovėliuose ji verta būti šalia Stulginskio, Smetonos, Griniaus.

8 GABRIELĖ DETKEVIČAITĖ-BITĖ (1861–1943)

Kauno valstybinis muzikinis teatras, Laisvės al. 91

Bitininė, felčerė, gydytojo tėvo padėjėja, valstiešių vaikų mokytoja, draudžiamos lietuviškos spaudos bendradarbė, pirmo viešo lietuviško spektaklio Dalgongo „prodiuserė“. Didžiojo Vilniaus Seimo dalyvė, Lietuvos moterų suvažiavimo organizatorė, Steigiamajo Seimo pirmoje posėdžio tuometiniame mieste teatre bitininė.. Ir, be abejo, rašytoja. O galėjo būti ir pirmoji moteris prezidentė visame pasaulyje.

9 HONORATA IVANAUSKIENĖ (1891–1949)

Tado Ivanausko Obelynės sodyba-memorialinis muziejus, Obelynės g. 8, Akademija, Kauno raj.

Ne tik gamtininkė ir pedagogė, bet ir lėlininkė bei viena pirmųjų Lietuvos šaulių! Tado Ivanausko žmona naujojoje Lietuvos šaulių sąjungoje kartu su Emilija Putvinskiene ir Marija Žmuidzinavičiene siekė įkurti moterų skyrių, bet vyrams tai nepasirodė aktualu. Taip pat H. Ivanauskienė, dirbusi su vaikais, Italijoje sėmėsi žinių iš pačios Marijos Montessori, o i Lietuvą paršivėžė idėją steigti vaikų darželius ir aikštelės. Jose, dienos centrų pirmakėse, buvo ugdomi neturintų kauniečių vaikai.

10 JADVYGA TŪBELIENĖ (1891–1988)

Kauno dailės gimnazija, Dainavos g. 1

Sofija mėgo kortas, o jaunesnioji Jadvyga – bouldingą. Žinoma, šios smagios detalės tėra pretekstas atidžiau pasidomėti, kuo lietuvybė, valstybingumui, santykiui su bažnyčia ir apskritai moterų padėčiai modernizacijoje visuomenėje nusipelnė sesersy Chodakauskaitės ir konkrečiai Jadvyga, ištėkėjusi už būsimajo ministro pirmininko. Beje, buvusioje jų viloje veikia Kauno dailės gimnazija.

11 LEAH GOLDBERG (LIJA GOLDBERGAITĖ) (1911–1970)

Kęstučio g. 18

Žydų literatūros klasikė, poetė, dramaturgė, Izraelio visuomenės ir kultūros veikėja euge Kaune – lankė švobės hebrajų gimnaziją (čia kabo tai žyminti memorialinė lentą), vėliau Kauno universitetą. 1935 m. įsikūrė Dalestinijoje. Izraelyje itin mylimos poetės eiles perskaičiusite ant pastato Kęstučio g. sienos – ši gatvės meno darbą maždaug toje vietoje, kur gyveno Goldbergų šeima, sukūrė Linas Kazulionis.

12 MAGDALENA AVIETĖNAITĖ (1892–1946)

Prezidento Valdo Adamkaus biblioteka-muzejus, S. Daukanto g. 25

„Bene vienintelė moteris prieškario Lietuvoje, prasmūsiusi ten, kur tuo metu derėjo būti tik vyrai! Ji būtų sugebėjusi dirbti bei ministre ar diplomate, bet... buvo MOTERIS!“, – M. Avietėnaitę pristatė muziejinkės, šios tarykario valstybės įvaizdžio kūrėjos garbei surengusios parodą. Kas žino, kaip būtų pasisukusi šios talentingos ryšių, mezgėjos karjera, jei ne karas ir emigracija? M. Avietėnaitė ne vienerius metus dirbo Užsienio reikalų ministerijoje, o vienąoje šios lokacijų šiandien veikia Prezidento Valdo Adamkaus biblioteka-muzejus.

13 MARIJA PUTVINSKAITĖ-ŽMUIDZINAVIČIENĖ (1876–1959)

A. Žmuidzinavičiaus rinkinių ir kūrinių muziejus, V. Putvinskio g. 64

Pirmojo Šaulių sąjungos vado Vlodo Putvinskio sesuo ir pati aktyviai dalyvavo šioje organizacijoje, kurį laiką vadovavo moterų skyriui. Iki valstybės atkūrimo gyveno Vilniuje, padėjo broliui platinti draudžiamą spaudą. Daugelio draugijų valdybų narė stomatologės specialybę įgijo Varšuvoje ir Paryžiuje. Jos ir Antano Žmuidzinavičiaus dukteriai vardą sugalvojo Marijos brolis – Giedrė netruko tapti vienu populiariausių mergaičių vardų. Savo darbo kabineta įsirengė namuose – šiandien šioje A. Žmuidzinavičiaus rinkinių ir kūrinių muziejaus dalyje veikia laikinos parodos.

11 MARIJA RUDZINSKAITĖ-ARČIMAVIČIENĖ (1885–1941)

M. Žilinsko dailės galerija, Nepriklausomybės a. 12

VDU Humanitarinių mokslų fakulteto docentė, pirmoji Lietuvos egiptologė gyvenimi paskyrė šio krašto istorinio polikimo tyrimui. Mokslininkė tris kartus lankėsi Egipte (arba „Aigipte“, kaip tuo metu sakytų), kasinėjo Gizoje. Visgi tik po mirties jos darbas ir sukaupta kolekcija buvo deramai įvertinti. Iki rekonstrukcijos M. Rudzinskaitės-Arcimavičienės kolekciją buvo galima pamatyti M. Žilinsko dailės galerijoje.

15 MARIJONA RAKAUSKAITĖ (1892–1975)

L. Truikio ir M. Rakauskaitės namai-muzejus, E. Fryko g. 14

Čikagoje gimusi dainininkė i tėvų gimtinę atvyko i Valstybės teatro soliste tapo 1923 metais. Debiutis operoje „Karmen“ pribloškė visus – i sceną ji išėjo basa, raudonai lakuotais rankų ir kojų nagais. Ši charakteringa tradicija moteris tęsė ir daug vėliau, okupuotoje Lietuvoje – net sunkiausiomis sąlygomis išlaikė eleganciją. Su ja drauge per gyvenimą oriai žingsniavo scenografas Liudas Truikys – pora drauge apsigyveno modernistiniame bute E. Fryko gatvėje, kur vėliau įkurtas jų atminimą saugantis muziejėlis.

23 BIRUTĖ DŪKELEVIČIŪTĖ (1923–2007)

Rašytoja, aktorė, režisierė gimė ir augo Kaune, o karo metais atsidūrė Vakaruose. 1952 m. debiutavo eilėraščių rinkiniu „Metūgės“, atskleidusiu jaunos moters vienetę Kanados didmiestyje. Pirmasis romanas „Aštuoni lapai“ (1956) – pasitraukimo iš Lietuvos istorija: „Čia atsiveria „baltojo miesto“ – Kauno – vaizdiniai. Lėiskit man atsižūrėti į savo gimtąjį miestą, į dviasią už savo srovę, lyg sielvartė užlauztas rankas, į baltą Rotušės bokštą, į Aleksoto kalno žaliuojantį nuolūnumą, į didžiuosius Katedros inventoriaus klevus – i stogus, gatves ir į sankryžas. Ir i tuos tris tiltus, lyg tris grandines, pirakiniusias Kauną prie kito kranto, kad jis neuoplauktų su Nemunu pasrovėliu.“ Iš viso Kaunas knygoje paminėtas 159 kartus.

16 SOFIJA BINKIENĖ (1902–1984)

Vydūno al. 45

Žurnalistė ir vertėja ištėkėjo už rašytoja Kazio Binkio, bet neapsiribojė namais ir šeima – tolau dirbo spaudoje, 1941 m. – agentūroje ELTA. Naciams okupavus Lietuvą, slėpė žydus – Binkių namai Vydūno al. 45 neoficialiai buvo vadinami „žydų viešbučiu“. Po karo Sofija gyveno Vilniuje, dirbo Lietuvos radijuje. 1967 m. ji pripažinta Pasaulio tautų teisuole, tarsi pačiais metais pasirodė jos sudaryta išgelbėtųjų atsiminimų knyga „Ir be ginklo kariai“.

17 SOFIJA KYMANTAITĖ-ČIURLIONIENĖ (1886–1958)

Žemaičių g. 10

Rašytoja, pedagogė, visuomenės veikėja, vertėja, kritikė įvairiažanriais kūriniiais ryškiai praplėtė lietuvių literatūros lauką. Pirmasis jos lietuvių kalbos mokytojas buvo Vaižgantas. Vėliau, susipažinusi su Čiurlioniu, lietuvių kalbos išmokė ir ji. Modernistinėje viloje, kurią suprojektavo Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, vykdavo „Čiurlionienės šeštadieniai“, kurių metu ne tik buvo skaitoma įvairi kūryba, vertimai, bet ir kuriami nauji žodžiai.

18 SOFIJA SMETONIENĖ (1885–1968)

Istorinė LR Prezidentūra, Vilniaus g. 33

Pirmoji Lietuvos ponia – iš dvarininkų kilusi ambicinga moteris, ne tik Antano Smetonos žmona ir jo vaikų mama, bet lygiavartė partnerė, diplomatė, aktyvi visuomenės veikėja. Beje, labai mėgusi plietikti kortomis. Kartu su vyru ir seserimi Jadvyga pasitraukė i Vakarus. Juodvi geriau pažinseite perskaitę istorikės Ingridos Jakubavičienės knygą „DVIEŠ. Sofija Smetonienė ir Jadvyga Tūbelienė. Modernybės vėjai ir lietuvių inteligentija“.

19 UNĖ BABICKAITĖ (1897–1961)

Vaižganto g. 14

Po mokslų Peterburge i Lietuvą grįžusi Unė Babickaitė (beje, naują vardą jai, unikaliai asmenybei, sugalvojo Balys Sruoga) prisistatė kaip rezisierė-artistė. Tiesa, vyriškiai teatro pasaulyje vienai pirmųjų moterų rezisierių dirbti buvo sudėtinga – siūlyta vėliau ištėkėti ir gimdyti vaikus. Moteris išvyko i JAV, kur dirbo ir rezisierė, ir aktorė, vėliau vaidino Europos teatruose, o grįžusi i tėvynę kūrė Panevėžio ir Šaulių sąjungos teatruose.

20 VANDA MINGAILAITĖ-TUMENIENĖ (1880–1976)

Vaikų ligų klinikos V. Tumėnienės vardo vaikų ankstyvosios raidos centras, Kiaunių g. 2

Gydytoja pediatrė, pedagogė, visuomenininkė, publicistė 1924 m. įsteigė valstybinę vaikų ligoninę-kliniką ir iki pat 1944 m., kai sanatorija nacionalizuota, jai vadovavo. V. Tumėnienė taip pat dalyvavo „Dieno laisio“, „Kovos su džiova“, kitų draugijų veikloje, buvo Lietuvos skautams remti draugijos Centro tarybos narė, pirmoji Lietuvos abolicionistų (judėjimo dėl prostitucijos reglamentacijos panaikinimo) draugijos pirmininkė. Profesinėje veikloje siekė tęsti ir pasitraukusi i Vakarus, tačiau JAV gydytojos darbo teko atsisakyti.

21 VERONIKA ŠLEIVYTĖ (1906–1998)

Žemaičių g. 11

Išskirtinė menininkė, atkakliai siekusi mokslų, nebijojusi eksperimentuoti ir fotografiją laikiusi savo gyvenimo palydovu – taip Kaune kėlėsi Veroniką (Vérą) Šleivyte pristato menotyryninkė Agnė Narušytė. Pastaraisiais metais Šleivyte, atrastą iš naujo, įkvepia ir šiuolaikines menininkes ar tiesiog už laisvę būti savimi kovojančias moteris.

22 BEATRIČĖ GRINCEVIČIŪTĖ (1911–1988)

Kauno Prano Daunio ugdymo centras, Taikos pr. 6A

Pirmasis Beatričės Grincevičiūtės koncertas įvyko 1937 m. lapkričio 24 d. Kauno radijuje. Mūsų mieste ji mokėsi, dirbo, vėliau persikėlė i Vilnių, „Sunkus likimo ir dieviško balso“, – taip pristatoma ši dainininkė, kuriai teko neregės dalia. Savito lyriško balso savininkė daug koncertavo su Baliu Dvarionu, pirmoji atliko kitų kompozitorių dainas vaikams. Savo talentu ir pasiekimais ji įrodė, kad negalia – ne nuosprendis.

23 BIRUTĖ DŪKELEVIČIŪTĖ (1923–2007)

Rašytoja, aktorė, režisierė gimė ir augo Kaune, o karo metais atsidūrė Vakaruose. 1952 m. debiutavo eilėraščių rinkiniu „Metūgės“, atskleidusiu jaunos moters vienetę Kanados didmiestyje. Pirmasis romanas „Aštuoni lapai“ (1956) – pasitraukimo iš Lietuvos istorija: „Čia atsiveria „baltojo miesto“ – Kauno – vaizdiniai. Lėiskit man atsižūrėti į savo gimtąjį miestą, į dviasią už savo srovę, lyg sielvartė užlauztas rankas, į baltą Rotušės bokštą, į Aleksoto kalno žaliuojantį nuolūnumą, į didžiuosius Katedros inventoriaus klevus – i stogus, gatves ir į sankryžas. Ir i tuos tris tiltus, lyg tris grandines, pirakiniusias Kauną prie kito kranto, kad jis neuoplauktų su Nemunu pasrovėliu.“ Iš viso Kaunas knygoje paminėtas 159 kartus.

16 SOFIJA BINKIENĖ (1902–1984)

Vydūno al. 45

Žurnalistė ir vertėja ištėkėjo už rašytoja Kazio Binkio, bet neapsiribojė namais ir šeima – tolau dirbo spaudoje, 1941 m. – agentūroje ELTA. Naciams okupavus Lietuvą, slėpė žydus – Binkių namai Vydūno al. 45 neoficialiai buvo vadinami „žydų viešbučiu“. Po karo Sofija gyveno Vilniuje, dirbo Lietuvos radijuje. 1967 m. ji pripažinta Pasaulio tautų teisuole, tarsi pačiais metais pasirodė jos sudaryta išgelbėtųjų atsiminimų knyga „Ir be ginklo kariai“.

21 DALIA GRINKEVIČIŪTĖ (1927–1987)

Perkūno al. 60

Gydytoja, rašytoja Kaune gyveno vaikystėje ir grįžusi iš tremties. Tremties atsiminimus paslėpė namų sode po bijūnų krūmu – vėl buvo ištremta, vėl grįžo, rankraščių nerado, rasė iš naujo... Pavyklo perduoti tekstus akademikui Andrejau Sacharovo žmonai Jelenai Boner, kuri pasirūpino jų išleidimu užsienyje. Memuarai, pavadinti „Lietuviai prie Laptėvų jūros“, išversti i daugelį kalbų. Rankraštis rastas jau atkūrus Nepriklausomybę.

25 JANINA DEGUTYTĖ (1928–1990)

Kranto 6-oji g. 3

„Gimiau aš liepos 8 d. (kūmai sumaišė, įrašė 6). Liepa. Dobilų lauke lyg neregimos dūzgia kamanės. / Graustiniais nužertos dienos dvelkia aguonų aistra. / Aš kadais atėjau liepą į šitą žemę – / Kasvakar netekti saulės ir kasryt susitikti su ausra. / Aš atėjau dabarėgės akim aprėpti pasauli / Ir slinkt apgrai-bom kaip akiai, atsidaužiant i akmenio sienas. / Kad pagirdytų ledu ir ugnim neišsenkantis miško šaltinis.“ Taip apie savo atėjimą i pasaulį šančiūose 1965 m. rašė poetė eilėraštyje „Atėjau“.

26 JUDITA VAICIŪNAITĖ (1937–2001)

Gedimino g. 56

Daugiausia poetės vaikystės, paauglystės laiko Kaune ilijikę jos 1996 m. išleistoje atsiminimų knygoje „Vaikystės vėidroyd“: „Namas triaukštis, mūrinis, su erkeriu, su bokšteliu, gatvės, sukančios ir kylančios i kalną, kampe. Viena jo siena belangė, visa apaugusi milžinišku vijokliu, pilnu čiułbančių paukščių, daugiausia žvirblių. Tik balandžių nebuvo. (...) Ant širdies man slegiantis tirštos žiemos rūkas. Pro jį prasimuša Velykų varpai – gausmas iš dar neuždarytos lgulos bažnyčios, Kauno Soboro. Ant širdies nežinia ir šviesi viltis.“

27 JŪRATĖ NORVAISIENĖ (G. 1935)

Kauno kultūros centras, Vytauto pr. 79

Vienas Kauno kultūros simbolių – tarptautinis sportinių šokių konkursas „Gintarinė pora“. Kai 7 deš. ji inicijavo Jūratė Norvaišienė ir jos vyras Česlovas, šokiai dar buvo vadinami pramoginiais, o ši pora daug prisidėjo prie jų populiarinimo. Norvaišos – ir legendinio klubo „Sūkuryš“ įkūrėjai, išugdė ne vieną Lietuvą garsinančią šokėjų porą. Jūratė – ir medikė, ir savivalda besirūpinanti politikė.

28 JOANA BARTAŠKIENĖ (G. 1950)

Lietuvos sporto universitetas, Sporto g. 6

Aerobikos pradininkė Lietuvoje, daugkartinė mūsų šalies gimnastikos čempionė dar labiau išgarsėjo 2007-aisiais, kai laimėjo itin populiarų TV projektą „Lietuvos šokių deimantukas“. Charizmatiška kaunietė žavi savo jaunatviškumu ir teigiama energija – ji ne vieną už save jaunesnį lietuvių priverė atsikelti nuo sofos ir pradėti mankštintis.

29 KAZIMIERA GABRIŪNAITĖ (1916–1990)

Vytauto Didžiojo karo muziejus, K. Donelaičio g. 64

„Veikli, pilna energijos, kūrybinga darbuotoja. Jos galva buvo pilna idėjų. Muziejuje rinko išblaškytas istorines vertybes, rengė įvairaus pobūdžio parodas, ekspozicijas, vyko i etnografinės ekspedicijas“, – taip Lietuvos archeologų draugijos svetainėje pristatoma viena produktyviausių šios srities atstovui Lietuvoje, nuo 1949 m. iki 1981 m. dirbusi vienintelėje istaigoje – Kauno valstybiniame karšikai istoriniame muziejuje, kuris šiandien ir vėl žinomas kaip Vytauto Didžiojo karo muziejus.

30 KIRA KATERINA DAUJOTAITĖ (1921–2013)

Kauno kultūros centras, Vytauto pr. 79

Mokytojai Danutėi Nasvytytei išvykus iš Lietuvos, talentinga šokėja tęsė jos veiklą. Jautri, ryški menininkė ir asmenybė, savęs šokio kalbos kūrėja, ragavusi ir tremtinės duonos, pastatė daugiau nei 200 šokio spektaklių. Jos dukra – puiki, žiūrovų mylima aktorė Inesa Daliulytė, o tarp mokinių – Birutė Letukaitė, Aira Naginevičiūtė ir kt.

31 BIRUTĖ MARIJA ALSEIKAITĖ-GIMBUTIENĖ (1921–1994)

Petrasiūnų kapinės, M. Gimbutienės g. 28

Žymiausia pasaulyje lietuvių mokslininkė, tyrinėjusi priešistorinę Europos raidą, archeologė, archeomintologijos pradininkė Marija Gimbutienė gimė Vilniuje, su tėvais gyveno ir Kaune – baigusi „Aušros“ mergaičių gimnaziją, pradėjo studijas VDU Humanitariniame fakultete. Prasidėjus karui ji pasitraukė i Vokietiją, o 1949 m. pasiekė JAV. Gimbutienė rašė apie Europoje buvusią didžią matristinę kultūrą, kurioje vyravo lyčių lygybė ir balansas. Tiesa, lengva nebuvo – net prestižiniame Harvarde lietuvi susidūrė su seksizmu ir moterų akademikų nuvertinimu. Šiandien VDU Humanitarinių mokslų fakultete rasite jos vardo auditoriją. Moteris perlaidota Petrasiūnų kapinėse, o i jas vedanti gatvė pavadinta jos vardu.

32 ALDONA RUSECKAITĖ (G. 1950)

Maironio lietuvių literatūros muziejus, Rotušės a. 13

Daugelį metų vadovavusi Maironio lietuvių literatūros muziejui, Aldona Ruseckaitė i mūsų tautos literatūros istoriją įeis ir kaip puiki rašytoja. Tai jos plunksnos dėka Salomėja Nėris, Vytautas Mačernis, Žemaitė, Vincas Mykaloaitis-Putinas daugybei skaitytojų yra daugiau nei tik juodai balti portretai literatūros vadovėliuose. Daugelio apdovanojimų įvertina moteris – ir puiki poetė.

33 AUDRONĖ TELEŠIENĖ (G. 1978)

KTU Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakultetas, A. Mickevičiaus g. 37

KTU Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakulteto mokslininkė, sociologijos profesorė Jungtinio Tautų Aplinkos programos vykdytoja pakviesta prisijungti prie beveik 100 pasaulio mokslininkų, kurių užduotis – iki 2026 m. parengti Pasaulinę aplinkos apžvalgą. Jos mokslu paremta nuomonė ir įžvalgos vis dažniau skamba ir Lietuvos žiniasklaidoje.

34 BELLA SHIRIN (G. 1946)

Kiemo galerija, E. Ožeškienės g. 21A

Bella Shirin gimė Kaune, jau pasibaigus Antrajam pasauliniam karui. Jos tėvai išgyveno Holokaustą ir grįžo i Kauną – tiesa, vėliau šeima viena pirmųjų išsikraustė i Izraelį. Visgi Bella pasirinko dar kartą grįžti – ir, įsikūrusi vaikystės mieste, skleist i tolerancijos, empatijos, draugystės idėją. Ji buvo tiesiog puiki Kauno – Europos kultūros sostinės ambasadorė, kurios gyvenimo istorija net tapo teatro spektakliu.

35 BETA IR NOMEIDA KONDRATENKAITĖS (G. 1980 IR 1985)

„Kultūra“, K. Donelaičio g. 16

Geriausiai žmones pristato jų darbai, o šių seserų darbas džiugina kasdien. Jau daugiau nei dešimtmetį Kauno bohemos susitikimo epicentras yra kavinė „Kultūra“, veikianti Kauno paveikslų galerijoje. Jei nepatingėsite užsibūti Kauno miesto kamerniniame teatre po spektaklio, sužinosite, kur yra slapčiausias miesto kokteilijų baras. Dar viena Kondratenkaičių įkurta vieta veikia... buvusiamе banke!

36 BIRUTĖ MARIJA GALDIKAS (G. 1946)

VDU Kauno botanikos sodas, Ž. E. Žiliberio g. 6

Birutė Marija Galdikas – pasaulinio garso antropologė, gamtosauugininkė, žymiausia orangutanų tyrinėtoja. Ji yra šiuolaikinės primatologijos, gamtos apsaugos, etologijos specialistė, knygų

DAUGIAU KAUNASTIŠKŲ MARŠRUTŲ

Daugiau įdomių Kauno vietų, asmenybių, istorijų rasite kituose teminiuose „It's Kaunastic“ maršrutuose:

„Kaunastiški topai“
„Modernisto gidas“
„Art Deco“
„Kauno tvirtovė“
„Aleksotas“
„Kultūrinis šokas“
„Piligriminis Kaunas“
„Kaukutis“

„Sienografo užrašai“
„Litvakų peizažas“
„Sugiharos keliu“
„Žaliakalnis“
„Čempionų miestas“
„Skandinaviška popietė“
„Žalias miestas“

Nemokamų leidinių ieškokite „Kaunas IN“ turizmo informacijos centre (Laisvės al. 36, Kaunas), turizmui draugiškose vietose (jos pažymėtos lipdukais „Tourism Information Friendly“) arba visit.kaunas.lt. Ši ir daugiau skaitmenizuotų maršrutų rasite: kaunastika.lt

9 RŪTA STALIŪNAITĖ (1938–2011)

Nacionalinis Kauno dramos teatras, Laisvės al. 71

30 metų Nacionalinio Kauno dramos teatro scenoje praleidusi aktorė gilumini tragizmą atskleidė ikoniniais Kleopatros, Jurgos, Barbaros Radvilaitės, Ūbienės vaidmenimis, kūrė įsimintinus personažus ir spektakliuose „Smėlio klavyrai“, „Heda Gabler“. Ypač artima jai buvo rašytoja Dalia Grinkevičiūtė – abi moterys vadintos lietuviškosiomis Antigonėmis.

53 TAUTVYDA MARGIN-KEVIČIŪTĖ (G. 1955)

Laisvės al. ir S. Daukanto g. sankryža

„Doezijos pavasario“ laureatė kadaise yra dirbusi gide – galbūt ši patirtis padeda poetei, taupant žodžius ir eilutes, pasakyti itin daug. Jos tekstais virstančios gyvenimo pastabos dažnai ironiškos ir paradoksalios. O ar žinote, kad jei visame pasaulyje skaitytą poetę ir jos vyrą Gintarą Patacką sutiksite Laisvės alėjoje, diena baigsis garantuotai geriau nei prasidėjo?

51 VAIVA GRAINYTĖ (G. 1984)

Galerija „Kauno langas“, M. Valančiaus g. 5

Kartu su Rugile Barzdžiukaite ir Lina Lapelyte sukūrusi šiuolaikines operas „Geros dienos!“ ir Venecijos bienalės „Aukso liūtų“ apdovanota kaip rašytoja. „Mokausi Jėzuitų gimnazijoje, tai penktadieniais po pamokų susilankstydavau uniforma, susikišdavau į kuprinę, ir prasukdavau pro „Lango“ galeriją, kur vykdavo įdomiausios koncertai...“ – apie paauglystę Kaune yra pasakojusi moteris. Vėliau menotyrą ir teatrologiją studijavusi V. Grainytė kelionių ir klajonių patirtis taip pat dėjo į įvairių formų tekstus, kuriuose dera atidas ir lengvas siurrealismus, realizmas ir poezija.

55 VAIVA RYKŠTAITĖ (G. 1984)

Birštono g. požeminė perėja

Nors gyvena ir rašo Havajuose, Vaiva Rykštaitė mums visų pirma Senamiesčio vaikas, tikra Kauno dukra! Jos romanas „Lizos butas“ virpina jusles visiems, panašiu epochų virmo metu augusiems mūsų mieste. Pagal šią knygą sukurtas net orientacinis maršrutas. Gėlių prekybos požeminėje perėjoje – viena maršruto stotelių.

56 VIKTORIJA STREIČA (G. 1979)

Kauno valstybinis muzikinis teatras, Laisvės al. 91

Ne vieno miuziklų gerbėjo širdį savo darbais Kauno valstybiniame muzikiniame teatre užkariavusi režisierė Viktorija Streiča yra juokavusi, kad nemėgsta plauti indų, nes tuo metu juk galima išgelbėti pasaulį. Ir tikrai – paveikiais meno kūriniams, kuriuos scenoje atlieka dešimties talentingų atlikėjų, galima nuversti didelius kalnus. Naujosi šios režisierės hitai, į kuriuos sunku gauti bilietų, – „Elisabeth“ ir „Mozart!“! Labai rekomenduojame!

57 VIRGINIJA VITKIENĖ (G. 1975)

Rotušės a.

Menotyros mokslų daktarė ne vienus metus sėkmingai vadovavo vienam svarbiausių šiuolaikinio meno įvykių regione – Kauno bienalei, o tuomet priėmė iššūkį ir tapo projekto „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2028“ vedle. Šios profesionalės, kurios rankose – jau nauji tarptautiniai projektai, venomis teka diplomatijos, empatijos ir aistros menui mišinys.

58 VYTAUTĖ ŽILINSKAITĖ (G. 1930)

Vaikų literatūros muziejus, K. Donelaičio g. 13

Didžiulis šios kaunietės rašytojos palikimas kartu su knygos „Kelonė į Tandadriką“ kosminio laivo modeliu saugomas Vaikų literatūros muziejuje. „O aukščiausias mano siekis – perpinti juoką su ašara... Kas gali būti nuostabiau, kai vaikas juokiasi, o akys regėti dar neišdžiūvusios ašaros?“ – retoriškai klausė rašytoja, teigusi kad, neturint humoro jausmo, negalima rašyti vaikų literatūros. Turbūt ir jūs užaugote su jos „Kelonė į Tandadriką“?

59 ZITA BRUŽAITĖ (G. 1966)

Kauno valstybinė filharmonija, L. Sapiegos g. 5

Muziką pati studijavusi, tuomet ėmusi mokytį kitus, būrusi kolegas, organizavusi šiuolaikinės muzikos festivalį „Is art“, vienu metu net dirbusi kultūros ministre, ši kaunietė, Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatė, visų pirma yra kompozitorė. Jautri ir didelių talentų apdovanota menininkė dovanoja publikai vis naujus kūrinius, skambančius ne tik koncertų salėse, bet ir teatruose bei netikėtose erdvėse.

60 KAUNO SESERYS BENEDIKTINĖS

Kauno seserų benediktinių vienuolynas, Benediktinių g. 8

Kauno arkivyskupijos duomenimis, šiuo metu mūsų mieste ir aplink jį veikia vienuolika vienuolių kongregacijų ir vienuolynų – čia pristatome tik porą. Benediktinės Kaune gyvena jau 400 metų – tai pati seniausia mieste be pertrūkio gyvuojanti vienuolinė bendruomenė. „Dauguma benediktinų pasaulyje gyvena uždarą kontempliatyvų gyvenimą. Mūsų bendruomenė šiuo metu gyvena su besimeldžiančiu Kristumi, kur jis bebūtų; kelyje, minios apsuptyje, tarp mokinių, su ligoniais ir vaikais“, – savo tinklalapyje rašo seserys. Jų vienuolyno bažnyčia – Šv. Mikalojaus.

61 ŠV. KAZIMIERO SESERYS

Dažaislio vienuolynas, T. Masiulio g. 31

Lietuviška Šv. Kazimiero seserų kongregacija 1907 m. JAV įkurta Motinos Marijos Kaupaitės pastangomis. Lietuvoje kazimierietės įstaitė 1920 m. buvusiam kameldulių vienuolyne Dažaislyje. Tarpukariu seserys steigė pradžines bei aukštesniasias mokyklas, vaikų darželius, senelių prieglaudas. Lietuvai okupavus sovietams Dažaislio ūkis nusavintas, seserys priverstos pasitraukti, bet tęsė veiklą pogrindžio sąlygomis. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, kazimierietės grįžo į Dažaislio vienuolyną, toliau rūpinasi jo restauracija, vykdo religines ir edukacines programas, priima piligrimus.

62 IRENA JANKAUSKIENĖ

Nemuno ir Neris santaka

Irena ilgai ruošėsi, kad galėtų įstoti į svaionių specialybę. Darbe ji visuomet turėjo padaryti šiek tiek daugiau, kad uždirbtų tiek pat, kiek jos kolegos vyrų. Do darbo – pirkiniai, indai, skalbimas, vakarienė, vaikų namų darbai... Savaitgaliais – sodas arba kaimas, o jei laisva – išvyka su šeima. Ir taip mėnuo po mėnesio, metai po metų, Irena Jankauskienė – populiariausias vardo ir pavardės kombinacija Lietuvoje, tad šią maršruto stotelę, esančią Kauno pradžios vietoje, dedikuojame visoms nuostabioms lietuvišoms, nesvarbu, kada jos gimė, kokiose šeimose augo, kur dirbo ir kiek vaikų užaugino.

NAUDINGOS GROTAŽYMĖS

#kaunastic #visitkaunas #kaunaspilnas

TURIZMO INFORMACIJA

„KAUNAS IN“

Laisvės al. 36, Kaunas | +37061650991
info@kaunasin.lt | visit.kaunas.lt